

نشست تخصصی با پروفسور کمالی پور در همشهری آنلاین

اظهارات پروفسور یحیی کمالی پور استاد ایرانی دانشگاه پوردو در مورد روزنامه نگاری آنلاین:
نشست روزنامه نگاری آنلاین سه شنبه ۲ مرداد در همشهری آنلاین برگزار شد. با تشکر از روزنامه همشهری و سایت همشهری آنلاین.

پروفسور یحیی کمالی پور رییس دبیرتومان ارتباطات هنرهای زیبای دانشگاه پوردو گفت: در دنیای دیجیتال یک فرصت طلایی وجود دارد که باید از آن استفاده کرد. در این فضا، ایجاد ارتباط و انتقال اطلاعات کاری آسان شده است اما حجم اطلاعات آنقدر زیاد است که مردم در این حجم گم می شوند. در واقع اطلاع رسانی با اینترنت بسیار گسترده شده (اینترنت در خدمت اطلاع رسانی) و مشکل امروزی غربال اطلاعات (مدیریت داده ها: چند مفهوم) است. اعتبار منبع مشکل دیگر این عرصه است.

آن چیزی که در این بین در عرصه روزنامه نگاری آنلاین (مهارت های روزنامه نگاری آنلاین) رخ می دهد برای رسانه های ایران نیز در حال شکل گیری است. همشهری آنلاین نمونه ای از آن است. در آمریکا اکثر روزنامه ها به صورت دیجیتال و چاپی وجود دارد. مهمترین خاصیت این رسانه ها تعاملی بودنشان است. آنها می توانند به راحتی خبرهای خود را اصلاح و ویرایش کنند.

مخاطبان می توانند نظرات خود را به گردانندگان نشریات آنلاین منتقل کنند. یکی از کارهای جالبی که روزنامه نیویورک تا بجز انجام می دهد امکان طرح سوال از مخاطبان است. گردانندگان این رسانه از مردم می خواهند که به سوالات طرح شده جواب دهند و یا اگر سوالی در مورد موضوعات مختلف دارند مطرح کنند.

وی در پاسخ به این سوال که آیا رسانه های سنتی ماندگار خواهند بود گفت: در این حوزه به راحتی نمی توان آینده نگری کرد (وضعیت رسانه های خبری جهان) ولی تا همین سه سال پیش نمی توانستید

باور کنید تکنولوژیی اختراع شود که مقدار زیادی موسیقی، متن، صدا و تصویر را به راحتی جایه جا کند. اما حالا تکنولوژی های جدید ارتباطی این امکان را فراهم کرده اند تا از طریق یک وسیله مثل آیفون به تلفن، اینترنت، موسیقی، ضبط صدا و ... دست یافت (اینترنت چیزها و پیامدهای آن).

بسیار از دانشجویان یا اساتید درس خود را به صورت پادکست بر روی اینترنت قرار می دهند رسانه های جدید نیز از این امکان استفاده می کنند.

وی در مورد پیامدهای مثبت این ابزارهای دیجیتالی گفت: این ابزارها روند گفتگو، دموکراسی و اطلاع رسانی را در سراسر دنیا ترویج و توسعه می دهند (رسانه های ارتباطی و آزادی در عصر دیجیتال). در گذشته به راحتی می شد جلوی انتشار کتاب و روزنامه را گرفت ولی اکنون مرزهای جغرافیایی دیگر مفهومی ندارند.

دکتر کمالی پور گفت: روزنامه های مکتوب حداقل تا چند سال آینده باقی خواهند ماند (آینده روزنامه نگاری از نگاه پروفسور کمالی پور) اما روند گسترش روزنامه های آینده (روزنامه های سال ۲۰۲۰) بسیار سریع است. مشترکان روزنامه های سنتی به اینترنت روی آورده اند. از طرف دیگر درآمد حاصل از تبلیغات در اینترنت (تبلیغات آنلاین در انگلیس سه برابر آگهی های رادیویی شده به جز شماره های روزهای تعطیل) نیز رو به افزایش است.

روزنامه‌ها در این بین برای گسترش مخاطب نسخه‌های محلی منتشر می‌کنند. از آنجایی که هر چه فاصله جغرافیایی محل وقوع خبر نزدیک‌تر باشد اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ نشریات محلی از این خصوصیت استفاده می‌کنند و اخباری مربوط به ازدواج، به دنیا آمدن، مرگ اهالی و همچنین آگهی‌های تبلیغاتی محل (آشنایی با مفهوم تبلیغات در نقطه خرید) را منتشر می‌کنند.

دکتر کمالی‌پور در مورد جایگاه وبلاگ‌ها (هر ثانیه یک وبلاگ متولد می‌شود) در عرصه اطلاع‌رسانی و روزنامه‌نگاری دیجیتال گفت: روزنامه‌هایی مثل واشنگتن‌پست و نیویورک‌تایمز در برخی موارد از وبلاگ‌ها به عنوان منبع خبر استفاده می‌کنند. در دنیای امروز هر کس می‌تواند روزنامه خود را داشته باشد و به اطلاع‌رسانی به سبک خود بپردازد. نکته مهم برای روزنامه‌نگاری دیجیتال این است که باید مانند روزنامه‌نگاری سنتی کسب اعتماد کند. یک وبلاگ هم، می‌تواند در صورت کسب اعتماد همان کارکرد را داشته باشد (وبلاگ به مثابه یک رسانه).

وی در پاسخ به این سوال که آیا وبلاگ‌نویس‌ها روزنامه‌نگار هستند گفت: وبلاگ‌نویس‌ها از آن جهت که برای تفریح و سرگرمی می‌نویسند و از منابع معتبر برای اطلاع‌رسانی استفاده نمی‌کنند، روزنامه‌نگار نیستند. ولی برخی از آنها نیز به صورت حرفه‌ای این کار را دنبال می‌کنند و توانسته‌اند جایگاه خوبی برای خود کسب نمایند (وبلاگ؛ خانه هویت و تجسم شخصیت).

پرفسور یحیی کمالی‌پور رییس دپارتمان ارتباطات و هنرهای زیبای دانشگاه پوردو با اشاره به این که ابزارهای رسانه‌ای به سرعت در حال تغییرند گفت: در دنیای دیجیتال امروز مخاطبان رسانه‌های آنلاین (تیمپ‌سناسی شخصیت در فضای آنلاین) روز به روز بیشتر می‌شوند. این رسانه‌ها با افزایش مخاطب (روزنامه‌نگاری مردم‌نگارانه) تبلیغات بیشتری را کسب می‌کنند، بنابراین رسانه‌ای موفق است که بتواند اعتماد مخاطبان را جلب کند (چالش‌های یک روزنامه برای حفظ مخاطبان خود).

وی در مورد دلایل طول عمر رسانه‌های سنتی گفت: ما اصولاً تابع عادات خود هستیم. هنوز عده زیادی براساس عادت ترجیح می‌دهند که روزنامه را در دستان خود بگیرند و مطالعه کنند.

جوان‌ترها ترجیح می‌دهند از طریق موتورهای جستجو در اینترنت اطلاعات مورد نیازشان را به دست بیاورند. یکی از دلایلی که باعث می‌شود روزنامه‌ها تا ۱۰-۲۰ سال آینده ادامه پیدا کنند وجود روزنامه‌خوان‌ها است و خرید نسخه‌های چاپی توسط مسن‌ترها صورت می‌گیرد.

وی در ادامه گفت: خاصیت تعاملی بودن اینترنت، باعث لینک‌های بیشتر در خبر می‌شود. در دنیای دیجیتال امروز ندانستن، معنایی ندارد. روزنامه‌نگاران دیگر متکی به یک منبع خبری نیستند.

وی گفت من به آینده رسانه‌ها در ایران و جهان بسیار خوش‌بین هستم ولی باید به مساله فرهنگ و سیاست و اقتصاد که در تعامل نزدیک با هم هستند بیشتر توجه کرد.

وی افزود: تولید و توزیع اطلاعات در اختیار ۶ یا ۷ شرکت فراملی رسانه‌ای است. ولی در کنار این رسانه‌ها منابع دیگری نیز وجود دارد که پوشش همگانی دارند. درآمد این روزنامه‌ها، اشتراک آگهی و اهدای آن به دوستان است. در کنار این روزنامه‌های رسانه‌های عمومی و مردمی (شبکه‌های اجتماعی اینترنتی) مثل PBS وجود دارند که از طرف مردم و بخش خصوصی حمایت مالی می‌شوند.

وی در پاسخ به این سوال که آیا تغییر رسانه از سنتی به دیجیتال تغییر در فرهنگ و هویت را (جنبه دیجیتال فرهنگ) نیز ایجاد کرده است، گفت: نگرش و انتظارات تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان در عرصه اطلاع‌رسانی به مدد روزنامه‌نگاری دیجیتال تغییر کرده است و سپس از دکتر یونس شکرخواه سردبیر همشهری آنلاین خواست تا اگر می‌تواند به ادامه این بحث کمک کند.

شکرخواه در توضیح بیشتر گفت: برای کسی که فقط یک چکش دارد میخ تمام راه‌حل‌هاست و یا برای کسی که گرافیکست است خط بیانگر همه چیز در جهان است. در رشته ارتباطات هم باورها بر این نکته تمرکز یافته که تکنولوژی‌های وابسته به زمین، مانند چاپ، فرهنگ‌ها را پایدارتر نگاه می‌دارند. و بنابراین در استفاده از ابزارهایی که این وابستگی وجود ندارد رابطه فرهنگ و هویت با جغرافیا و زمین و به طور کلی با مکان قطع می‌شود و به همین دلیل در درک مفاهیم نیز تغییراتی صورت می‌گیرد. به طور مثال در رسانه‌های جدید، متون توسط لینک با هم در ارتباط هستند و بنابراین به خاطر غلبه حالت بینامتنیت؛ دریافت تک متنی در مورد هیچ موضوعی وجود ندارد و به همین سبب هم هست که روزنامه‌نگاران آنلاین نمی‌توانند اطلاعات را به صورت تک منبعی در اختیار کاربران بگذارند. پس بنابراین موضوع تغییر هویت و تغییر در نوع ادراکات و برداشتها در فضای مجازی (فضا و نهادهای مجازی) یک موضوع قابل توجه است.

دکتر کمالی‌پور در ادامه گفت: در شرایطی که کشورها به سمت جهانی شدن حرکت می‌کنند، هویت نیز باید جهانی باشد. ما معمولاً در چارچوب‌ها حرکت می‌کنیم. اشکال کار اینجاست که افراد می‌خواهند در این چارچوب‌ها باقی بمانند و هیچ راه ارتباطی باقی نگذارند. منجمد شدن در هر چارچوبی خطرناک است. وسایل ارتباطی می‌تواند برای درک بهتر و بیشتر به کار برده شود و تمرکز باید بر روی نقاط اشتراک باشد نه نقاط افتراق.

وی در مورد چالش‌های سازمانی رسانه‌های دیجیتال، مقوله هویت صفتی و آموزش بین سازمان و مخاطبان گفت: در یک نگاه کلی‌تر و مقایسه آنچه که در ایران و کشور پیشرفته‌ای مثل آمریکا اتفاق می‌افتد

باید گفت؛ آنچه که من در ایران می‌بینم این است که دانشجویان، استادان و حتی دانشگاه‌های ارتباطات هیچ ارتباطی با هم ندارند. از طرف دیگر در ایران، دانشگاه‌ها هیچ تعاملی با رادیو تلویزیون و روابط عمومی‌ها ندارند. ریشه اشکالات فرهنگی، اقتصادی و ... در فرهنگ است و همه ما در این بین مقصریم. اگر این تعامل و همکاری وجود داشته باشد همه ذی‌نفع خواهند بود. ما همیشه خود را درگیر ثوری کرده‌ایم. باید از خودمان بپرسیم که آیا با خودمان تعامل داریم که انتظار تعامل با دیگران را داشته باشیم؟ نهادهایی که باید این امور را نهادینه کنند کم‌کاری می‌کنند. آموزش نقش اساسی دارد. وی افزود: ما در فضای رسانه‌ای غوطه‌ور هستیم ولی این فضا را نمی‌شناسیم و از اهمیت تاثیرات فرهنگی اینترنت (اینترنت و تغییر فرهنگی) بی‌اطلاعیم. مشکل در واقع یک مشکل فرهنگی است. ما به گفتگو نیاز داریم.

دکتر کمالی‌پور در پایان، در مورد محدودیت‌های روزنامه‌نگاری دیجیتال گفت: برای برقراری ارتباط، نیازمند سواد رسانه‌ای هستیم. هر کس با هر تخصصی که دارد باید بداند چگونه می‌تواند از این امکانات دیجیتال استفاده نماید.

در شرایطی که کشورها به سمت جهانی شدن حرکت می‌کنند، هویت نیز باید جهانی باشد، ... منجمد شدن در هر چارچوبی خطرناک است. وسایل ارتباطی می‌تواند برای درک بهتر و بیشتر به کار برده شود و تمرکز باید بر روی نقاط اشتراک باشد نه نقاط افتراق

